

VESTRE LANDSRET
DOM
afsagt den 14. oktober 2019

Sag BS-4545/2018-VLR
(13. afdeling)

A
(advokat Jens Jacob Halling)

mod

Vejdirektoratet
(advokat Louise Solvang Rasmussen)

Retten i Randers har den 10. januar 2018 afsagt dom i 1. instans (sag BS-1048/2016-RAN, tidligere BS 6-505/2016).

Landsdommerne Hanne Aagaard, Annette Dellgren og Cecilie Maarbjerg Qvist har deltaget i ankesagens afgørelse.

Påstande

Appellanten, A, har gentaget sin påstand for byretten om frifindelse.

Indstævnte, Vejdirektoratet, har påstået dommen stadfæstet.

Forklaringer

A har afgivet supplerende forklaring. Der er endvidere afgivet forklaring af F.

A har forklaret, at han driver en virksomhed fra sin ejendom. På ejendommen er der således beboelse, erhvervsvirksomhed og landbrug. Da de købte ejendommen i 1997, var der beplantning på skrænten ud til vejen, som

dækkede for indsyn til deres ejendom, og de kunne opholde sig ugeneret i deres have, hvilket var helt afgørende for dem. Der så nogenlunde ud som på flyfotoet, ekstrakten siden 274. Det røde træ, man kan se næsten ude ved kanten, var en blodbøg. De vidste, at skellet gik til grøften, og at skrænten var Vejdirektoratets. Træerne ud til ...vej og ud til motorvejsrampen er løbende blevet klippet, og han formoder, at det er sket på Vejdirektoratets foranledning.

I 2002 og 2003 blev der lagt nogle elkabler ned i jorden på hans ejendom. De største kabler blev gravet ned i jorden ud mod nedkørselsrampen. Kablerne, der starter nord for ...vej, ligger ca. 30 m inde i hans have og ca. 130 cm nede i jorden. Der blev lavet en deklaration, der forbyder ham at bygge eller plante oven på ledningerne. Så vidt han ved, blev vejmyndighederne ikke inddraget i den sag.

Efter de havde renoveret stuehuset, anlagde de i 2007/2008 haven, som kun bruges privat. Han fik da at vide, at han ikke måtte gå mere end 20-30 cm ned i jorden på grund af kablerne. Stuehuset bruges kun privat.

På et tidspunkt blev han kontaktet af ansatte i Vejdirektoratet, der fortalte, at der skulle laves et projekt, som medførte, at de skulle bruge noget af hans jord. Han kan ikke huske det præcise tidspunkt, men det var før maj måned 2011. Der skulle opstilles lysregulering på ...vej og laves et ekstra spor på nedkørselsrampen. Han fik oplyst, at de skulle bruge ca. 8 meter af hans jord for at udvide rampen fra et til to spor. Det havde han ikke forventet. Han forstod heller ikke, at de måtte anlægge en vej oven på de elkabler, der tidligere var nedlagt på hans ejendom.

Han har selv taget fotoet, ekstrakten siden 288, før vejen blev udvidet. Fotoet viser, at hans ejendom da var helt skærmet for indkig. Vejmyndighederne oplyste, at de ville fjerne beplantningen på skråningen, og at der ikke ville blive genplantet. Skrænten er 8 meter på det højeste sted. Fotoet, ekstrakten side 291, viser den nyanlagte terrasse, som de brugte til boldspil m.v. Fotoet, ekstrakten side 292, viser, hvor tæt beplantningen var ud mod vejen. Efter Vejdirektoratet fældede beplantningen, er der fuldt indkig til hans ejendom på hele strækningen. Fotoet, ekstrakten side 296, viser, at blodbøgen gik ud.

Indbliksgenerne medfører, at han og hans familie ikke længere kan opholde sig ugeneret i haven. De føler sig "overbegloet", uanset hvor de befinder sig i haven. Alle bilister kan kigge lige ned i deres have, der går helt ud til skrænten. De har ikke længere noget privatliv i haven. De har kun siddet på terrassen 3-4 gange i løbet af denne sommer på grund af indbliksgenerne.

Vejdirektoratet plantede syrentræer bag ved det autoværn, der er på fotoet, ekstrakten side 298, men de blev mejet ned, første gang græsset blev slået.

Før ekspropriationen havde han ingen grund til selv at beplante sin grund ud mod vejen, fordi han var beskyttet mod indblik af den beplantning, der var på Vejdirektoratets grund. Han kan heller ikke se, hvordan det skulle lade sig gøre, for træerne skal op i ca. 12 meters højde for at spærre for indblik på hans ejendom. Han må ikke plante på hele byggelinjens areal.

Byretsdommerne besigtigede ejendommen i forbindelse med sagens behandling. Han troede, de skulle mødes på ejendommen, hvor han og andre stod og ventede. Efter ca. 10 minutter fik de øje på de tre dommere, der stod ved rampen og selv havde besigtiget stedet. Han fik ikke lov til at forklare dem nærmere om forholdene på ejendommen.

F har forklaret, at han er landinspektør, og han har været ansat i Vejdirektoratet i 12 år, hvor han bl.a. har beskæftiget sig med taksationssager. Han arbejder også for Banedanmark i forbindelse med overtagelse af ejendomme eller dele heraf. Han har arbejdet med vejbyggelinjer.

Vejdirektoratet skulle respektere de ledninger, der er lagt ned i jorden på As ejendom, men det kunne godt lade sig gøre at udvide tilkørselsrampen uden at flytte ledningerne.

Vidnet kom med på denne sag i forbindelse med taksationssagen. Efter etableringen af anlægget plantede Vejdirektoratet to rækker syrentræer på skråningen. Det er ikke en ret, ejendommens ejer har, og hvis træerne er gået til i forbindelse med græsslåning, har ejendommens ejer ikke krav på genplantning. Han var ikke selv med i drøftelserne om, at det var syrentræer, der skulle plantes på skrænten. Det var projektlederen, der stod for det. Det vil være normalt, at projektlederen drøfter et sådant spørgsmål med ejendommens ejer. Han ved ikke, hvordan skråningen efterfølgende er blevet driftet.

Det er rigtigt, at blandt andet A og vidnet stod og ventede på byrettens dommere på gårdspladsen, og at de efter nogle minutter fandt ud af, at dommerne havde parkeret deres bil på en parkeringsplads et stykke fra ejendommen. Vidnet og de andre gik hen til skrænten, hvor byretsdommerne var. Dommerne sagde, at de var kommet i god tid, og at de havde set det, de mente var nødvendigt.

Det sker ofte, at der fjernes beplantning i forbindelse med udvidelser af jernbaner, motorveje og lignende. Vejdirektoratet fører ikke statistik over, om folk føler sig generet af, at beplantning bliver fjernet, idet dette kun registreres, hvis der kommer en klage. Han er ikke bekendt med tidligere sager om indbliksgener som følge af fjernelse af beplantning.

Det er normalt, at vejmyndighederne på grund af øget trafik udvider ramper til og fra motorveje, fx nord for Aarhus, når myndighederne får bevillinger dertil. Det er en politisk beslutning, hvordan udvidelser af vejnettet skal prioriteres. Der kommer flere og flere biler på vejene.

Byggelinjer kan ikke forhindre en ekspropriation. Der er taget stilling til elkablerne på Bjarne Mølles ejendom i forbindelse med projektet, men gennemførelsen krævede ikke en omlægning af kablerne.

Anbringender

Parterne har i det væsentlige gentaget deres anbringender for byretten.

A har yderligere anført, at Vejdirektoratet er afskåret fra at kræve det beløb, han er tilkendt af Taksationskommissionen, tilbagebetalt, og har til støtte herfor henvist til Højesterets dom af 7. december 2017 i sag 84/2017, hvor en region var afskåret fra at kræve en patienterstatning tilbagebetalt.

Vejdirektoratet har heroverfor gjort gældende, at dette anbringende ikke har været prøvet i første instans, og at A derfor er afskåret fra at gøre det gældende i anken, jf. retsplejelovens § 383. Såfremt landsretten måtte tillade, at anbringendet gøres gældende, har Vejdirektoratet anført, at direktoratet ikke er afskåret fra at kræve beløbet tilbagebetalt ved et rettidigt anlagt søgsmål, og at tilbagebetaling ikke kræver, at der er taget et specifikt forbehold.

Landsrettens begrundelse og resultat

Der er ikke grundlag for at fastslå, at Vejdirektoratet er afskåret fra at kræve det beløb, som Taksationskommissionen har tilkendt A, tilbagebetalt, hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt.

Taksationskommissionen har ved kendelse af 4. september 2015 tilkendt A en erstatning på 100.000 kr. "for den værdinedgang på ejendommen, som følger af den del af indbliksgenerne, der ligger over tålegrænsen".

Sagen angår en prøvelse af Taksationskommissionens afgørelse, og bevisbyrden for, at der er et sikkert grundlag for at tilsidesætte afgørelsen, påhviler Vejdirektoratet.

Det fremgår af sagen, at der i 1967 var en ekspropriationssag, hvor ejendommen var ejet af B. Det fremgår af taksationsprotokollen, at taksatorerne fastsatte erstatningen til B til 6 kr. pr. m² for have, 15.000 kr. pr. ha for restarealet og 60.000 kr. for "samtlige ulemper, herunder for ejendomsforringelse, hegns- og haveforstyrrelse, tab af lysthus, driftsforstyrrelse samt ændrede

adgangsforhold". Beløbet blev udbetalt til B den 21. februar 1968.

Efter indholdet af taksationsprotokollen og brevet af 21. februar 1968 har Vejdirektoratet ikke bevist, at den tidligere ejer har modtaget erstatning for indbliksgener i forbindelse med etableringen af tilkørselsrampen.

Skønsmand Niclas Scott Bentsen har i svaret på spørgsmål 1 bl.a. anført, at det baseret på offentligt tilgængelige luftfotos er hans bedste faglige vurdering, at beplantningen er etableret i forbindelse med eller få år efter motorvejens anlæg, og at etableringen sandsynligvis er sket ved aktiv tilplantning eller ved en blanding af tilplantning og naturlig frøspredning. Vurderingen gælder både skråningsarealer mod ...vej og tilkørselsrampen og på rampekvadranten.

I svaret på spørgsmål 3 har han anført, at der ikke kan erkendes beplantning på luftfotoet fra 1974, dog kan der erkendes en aktivitet på rampekvadranten, som kunne indikere, at arealet var tilplantet eller under forberedelse til tilplantning. Beplantningen på skråningsarealet mod tilkørselsrampen ved Vejdirektoratets fjernelse i 2012 vurderes at have været ca. 38 år gammel.

På denne baggrund har Vejdirektoratet ikke bevist, at beplantningens formål ikke har været bl.a. at beskytte ejendommens ejer mod indbliksgener.

Efter skønsmandens erklæring og de fremlagte fotos lægger landsretten til grund, at beplantningen objektivt har skærmet for indblik til As ejendom fra ...vej og tilkørselsrampen.

Det lægges endvidere til grund, at fjernelsen af beplantningen skete som følge af etableringen af det nye vejanlæg, herunder udvidelsen af tilkørselsrampen.

Den omstændighed, at beplantningen stod på Vejdirektoratets grund, medfører ikke, at A, hvis ejendom grænser op til det pågældende areal, ikke er berettiget til erstatning, såfremt de ulemper i form af indbliksgener, han har fået som følge af fjernelsen af beplantningen, overstiger, hvad der med rimelighed må påregnes som led i den samfundsmæssige udvikling på det pågældende område.

Hvad en nabo må tåle, beror på en konkret rimelighedsvurdering af ulempens karakter, væsentlighed og påregnelighed sammenholdt med ejendommens karakter og beliggenhed og områdets karakter. Efter bevisførelsen, herunder navnlig de fremlagte fotos og As forklaring, lægges det til grund, at der efter fjernelsen af beplantningen er et betydeligt indblik i hele As have fra både ...vej, der ligger meget højt i forhold til haven, og fra tilkørselsrampen, og landsretten finder ikke grundlag for at tilsidesætte Taksationskommissionens skøn,

hvorefter ulemperne i form af indbliksgener overstiger, hvad der med rimelighed må påregnes som led i den almindelige samfundsudvikling på trafikområdet.

Vejdirektoratet har på denne baggrund ikke godtgjort, at der er et sikkert grundlag for at tilsidesætte Taksationskommissionens afgørelse.

Herefter, og da der ikke har været uenighed om størrelsen af den tilkendte erstatning, tager landsretten As påstand om frifindelse til følge.

Efter sagens udfald skal Vejdirektoratet i sagsomkostninger for begge retter betale 72.700 kr. til A. 70.000 kr. af beløbet er til dækning af udgifter til advokatbistand inkl. moms og 2.700 kr. til retsafgift. Ud over sagens værdi er der ved fastsættelsen af beløbet til advokat taget hensyn til sagens omfang og forløb.

THI KENDES FOR RET:

Appellanten, A, frifindes.

I sagsomkostninger for begge retter skal Vejdirektoratet inden 14 dage betale 72.700 kr. til A. Beløbet forrentes efter rentelovens § 8 a.

